

Раді директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН – 20 років ¹.

Бібліотеки та інформаційні центри – члени МААН розпочали роботу, спрямовану на підготовку видань й організацію заходів з відзначення 200-річчя від дня народження Т. Шевченка. Діяльність академічних бібліотек Російської Федерації, Республіки Казахстан, Литовської Республіки, Республіки Польща з популяризації спадщини Великого Кобзаря висвітлюватиметься на сторінках 12-го випуску збірника «Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития».

НБУВ як базова організація Ради директорів – членів МААН накопичила значний досвід роботи з підготовки книг про всесвітньо відомих учених. Такі видання вміщують великий масив документів і матеріалів, узагальнюючи статті про їхню діяльність і творчі зв'язки, бібліографію праць, хронологію подій, листування з відомими особистостями, ілюстративні матеріали. Зокрема, до 100-річчя від дня народження М. Келдиша НБУВ видала монографію «М. В. Келдыш и украинская наука» (К., 2011), до 110-річчя від дня народження А. Александрова – монографію «А. П. Александров та українська наука» (К., 2013).

Бібліотеки й інформаційні центри особливу увагу приділяють вивченню приватних колекцій (кабінетів) учених, що зберігаються в їхніх фондах. Такі дослідження дають змогу не лише розкрити багатогранність тієї чи іншої особистості, а й прослідкувати розвиток конкретної наукової дисципліни, скласти більш чітке уявлення про епоху і її найвідоміших представників. ЦНБ НАН Білорусі спільно з Науковим центром дослідження книжкової культури РАН завершили наукове дослідження особистого архіву й книжкового зібрання члена-кореспондента АН СРСР П. Беркова, підготували й розповсюдили серед бібліотек – членів МААН ряд наукових видань за результатами цього дослідження.

Рада директорів НБ і НІЦ активно співпрацює з бібліотеками, інформаційними центрами із широкого спектра питань, які стосуються наукової та бібліотечно-інформаційної діяльності. На сьогодні НБУВ уклала ряд угод (майже 40) про спільну роботу з бібліотеками, інформаційними центрами близького й далекого зарубіжжя. Останнім часом дедалі частіше предметом двосторонніх угод між академіями, установами РАН і НАН України стає інформаційна тематика. Показовим щодо цього є Договір про наукове співробітництво між Національною академією наук України і

---

¹ Закінчення. Початок див.: Шляхи розвитку української науки. – 2013. – № 11. – С. 7–11.

Сибірським відділенням Російської академії наук, підписаний у квітні 2011 р. У ньому практично вся змістовна частина (10 статей з 14) присвячена розвитку саме інформаційних зв'язків.

2011 р. НБУВ підписала угоду з ДПНТБ СВ РАН. У діяльності наших бібліотек є багато спільного, що стосується як історичного минулого, так і сьогодення. До речі, і НБУВ, і ДПНТБ СВ РАН у 2013 р. відзначають свої 95-річні ювілеї. Робочими групами бібліотек розроблено й затверджено пропозиції до плану співробітництва ДПНТБ СВ РАН і НБУВ на період з 2012 по 2015 р. Ним передбачається обмін теоретичними розробками, зокрема результатами наукових досліджень з питань книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства, досвідом організації безперервної бібліотечної освіти й запровадження показників оцінювання діяльності наукових співробітників; організація доступу до ресурсів власної генерації та обмін цифровими копіями; обмін бібліографічними довідками й бібліографічними записами у форматі ІРБІС тощо.

Проблеми формування єдиного науково-інформаційного простору академій наук – членів МААН, оптимальної організації інформаційного забезпечення академічної науки, створення правових, економічних, наукових, технологічних умов для обміну інформацією постійно обговорюються на міжнародних конференціях, семінарах та інших заходах. У квітні 2006 р., проголошеному Радою глав країн СНД роком Співдружності Незалежних Держав, у Москві відбувся I Форум творчої та наукової інтелігенції держав-учасниць СНД. Під егідою МААН і РАН був підготовлений збірник наукових статей з актуальних проблем розвитку науки, освіти і видавничої діяльності країн Співдружності, у якому значне місце відведено розвідкам директорів наукових бібліотек академій наук України, Білорусі, Таджикистану, Молдови – членів Ради НБ і НІЦ ². В усіх наступних форумах творчої й наукової інтелігенції держав-учасниць СНД Рада директорів НБ і НІЦ брала найактивнішу участь, а її голова О. Онищенко неодноразово очолював секції цих зібрань, виступав з доповідями й повідомленнями. На Міжнародній науково-практичній конференції «20 років співпраці незалежних держав» (Мінськ, вересень 2011 р.) він виступив з доповіддю «Роль МААН у розвитку науково-технологічного співробітництва країн СНД». За значний внесок у розвиток міжнародного наукового співробітництва голову Ради директорів НБ і НІЦ, академіка НАН України О. Онищенка у 2012 р. було нагороджено

---

² Наука в странах СНГ: к Первому форуму творческой и научной интеллигенции государственных участников СНГ (Москва, апр. 2006 г.): сб. ст. / СНГ, МААН; под ред. Н. А. Платэ и А. О. Чубарьяна. – М.: Наука, 2006. – 494 с.

срібною медаллю Міжнародної асоціації академій наук «За сприяння розвитку науки».

Керівництво й члени Ради МААН беруть активну участь у міжнародних заходах, зокрема в міжнародному практичному семінарі «Академії наук Центральної і Східної Європи та їхня роль у суспільстві, заснованому на знаннях», організованому міжакадемічною групою з міжнародних проблем (IAP) і Центральноєвропейською ініціативою (CEI) на базі Національної академії наук Білорусі. У роботі семінару взяли участь представники дев'яти країн Центральної і Східної Європи, у тому числі й України (НБУВ)³.

Рада директорів активно співпрацює з національними бібліотеками СНД, некомерційним партнерством «Библиотечная ассамблея Евразии», Міждержавним фондом гуманітарного співробітництва.

Важливі міжнародні заходи були організовані для бібліотек за підтримки Міждержавного фонду гуманітарного співробітництва, а саме Форум бібліотекарів СНД «Библиотеки СНГ: интеграция, инновация и доступность» (Астана, 26–27 вересня 2012 р.); II Міжнародний семінар «Лики памяти. Новейшие технологии сохранения и восстановления рукописного и печатного наследия» (Єреван, жовтень 2012 р.). У роботі пленарних засідань семінару й трьох його секцій брали участь співробітники бібліотек, університетів, архівів із країн СНД (Білорусі, Вірменії, Казахстану, Киргизії, Молдови, Росії, Узбекистану, України), країн Балтії (Латвії, Литви), Європи (Бельгії, Німеччини, Італії, Франції) та ін.

Учасники семінару поділилися досвідом роботи з реставрації, консервації і відцифрування документів, акцентували увагу на проблемах збереження фондів, взяли участь у роботі майстер-класів з новітніх технологій у приміщенні реставраційного підрозділу Матенадарану.

Рада директорів постійно долучається до підготовки законодавчих й установчих документів. Так, 2012 р. були подані пропозиції до проекту Плану пріоритетних заходів у сфері гуманітарного співробітництва держав-учасниць СНД на 2013–2014 роки й до Положення про Центр збереження всесвітньої спадщини держав-учасниць СНД.

Основні завдання й напрями подальшої діяльності Ради директорів чітко окреслені в Постанові «Про діяльність Ради директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН» № 228, прийнятій на черговому засіданні Ради МААН 7.06.2012 р.⁴ Цим документом

³ Індиченко Г. В. Міжакадемічна комунікація на прикладі регіонального семінару «Академії наук Центральної і Східної Європи та їх роль у знанневому суспільстві» // Вісник Національної академії наук України. – 2012. – № 12. – С. 55–64.

⁴ Чергове засідання Ради Міжнародної асоціації академій наук // Вісник НАН України. – 2012. – № 9. – С. 10–13.

затверджено новий склад Ради директорів і визначено шляхи підвищення ефективності роботи цього громадського органу, які сприятимуть інноваційному розвитку бібліотечно-інформаційної сфери. Зокрема, у Постанові наголошується на необхідності поліпшення фінансової, правової, організаційної підтримки міжакадемічного інформаційного співробітництва, на посиленні обміну електронною інформацією, на активізації видавничої діяльності й поширенні наукової книги на теренах СНД. Пропонується здійснювати постійний обмін бібліографічними, біографічними, тематичними довідками з питань розвитку науки й наукознавства, визначено за необхідне сформувати на базі НБУВ електронний архів довідок, виконаних науковими бібліотеками й інформаційними центрами академій та організацій, які входять до складу МААН.

Отже, 20-річна діяльність Ради директорів НБ і НІЦ доводить, що в умовах посилення інтеграційних процесів така робота вкрай важлива й необхідна. Вона наочно демонструє, що для вирішення ряду актуальних проблем зовсім не обов'язково створювати якісь міждержавні структури – досить доброї волі й залучення до цієї справи компетентних і зацікавлених фахівців з різних країн.

Бібліотеки академій наук країн Співдружності об'єднує багато спільного, за ці роки їм вдалося не тільки зберегти, а й збагатити творчі зв'язки, особливо що стосується створення єдиного бібліотечно-інформаційного простору на основі взаємної поваги, дружби, партнерства, професійного братства. Консолідуючу ж роль у цьому процесі успішно виконує Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН (*Онищенко О., Солоіденко Г. Раді директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН – 20 років // Бібліотечний вісник. – 2013. – № 5. – С. 54–56*).